

NOTARISKANTOOR BOELENS - DELFT

Extra nieuwsbrief 2010 - 2

4 maart 2010

www.notarisboelens.nl

DE TWEETRAPSMAKING IN HET NIEUWS !!

Inleiding

In de TV uitzending van **Tros Radar van maandag 1 maart 2010** is uitvoerig aandacht besteed aan zogenaamde langstlevende testamenten. Duidelijk werd gemaakt dat bij het overlijden van de eerste echtgenoot¹ vaak al erfbelasting² is verschuldigd. De betaling van deze erfbelasting kan tot problemen leiden wanneer de nalatenschap bestaat uit een eigen woning en het beschikbare spaargeld beperkt is.

Als "oplossing" werd in de uitzending de zogenaamde tweetrapsmaking gepresenteerd. Door deze specifieke regeling in uw testament op te nemen is het mogelijk om bij het overlijden van de eerste echtgenoot de betaling van de erfbelasting te voorkomen of te beperken. De betaling van de erfbelasting wordt dan verschoven naar het overlijden van de langstlevende echtgenoot.

Wij hebben gemerkt dat de uitzending van Tros Radar bij veel mensen vragen heeft opgeroepen. Reden voor ons dus om u over de tweetrapsmaking in deze nieuwsbrief meer te vertellen.

Vererving volgens de wet / langstlevende testamenten

In het Burgerlijk Wetboek is sinds 1 januari 2003 voor gehuwden met kinderen de zogenaamde *wettelijke verdeling* opgenomen. Deze regeling geldt alleen wanneer u geen ander testament heeft gemaakt waardoor de wettelijke verdeling is uitgesloten.

Op grond van de wettelijke verdeling gaan bij het overlijden van de eerste echtgenoot alle goederen van de nalatenschap automatisch over naar de langstlevende echtgenoot. De langstlevende echtgenoot moet tegelijkertijd dan ook alle schulden van de nalatenschap voor zijn rekening nemen.

Hoewel de kinderen bij het eerste overlijden niets in handen krijgen, zijn zij op dat moment wel erfgenaam. Zij verkrijgen bij het overlijden van hun eerste ouder een vordering in geld op hun langstlevende ouder. De vordering van de kinderen is niet

¹ In deze nieuwsbrief wordt gesproken over "echtgenoot". Hiermee wordt ook de "echtgenote" en de "geregistreeerde partner" bedoeld. Let op: samenwonenden met een (notarieel) samenlevingscontract zijn geen geregistreeerde partners.

² Tot 1 januari 2010 "successierechten" genaamd.

opeisbaar. De kinderen kunnen hun vordering pas opeisen bij het overlijden van de langstlevende ouder. Mocht de langstlevende ouder failliet worden verklaard of in de schuldsanering terecht komen, dan wordt de vordering op dat moment al opeisbaar. Over de vordering van de kinderen moet de langstlevende echtgenoot een - eveneens niet opeisbare - rente vergoeden. De hoogte van de rente wordt afgeleid van de wettelijke rente, waarvan 6% wordt afgetrokken. Deze rekensom leidt er op dit moment toe dat de langstlevende géén rente verschuldigd is aan de kinderen. De wet biedt echter de mogelijkheid aan de langstlevende echtgenoot en de kinderen om met elkaar een andere (hogere) rentevergoeding af te spreken. Dit kan om fiscale redenen gewenst zijn.

Zoals al vermeld is de bovenomschreven wettelijke verdeling pas vanaf 1 januari 2003 in de wet opgenomen. Vóór die tijd hebben veel gehuwden testamenten op laten stellen om er voor te zorgen dat de langstlevende echtgenoot goed verzorgd achterblijft. Zo'n testament bestond vaak uit een zogenaamde ouderlijke boedelverdeling en wordt ook wel het "langstlevende testament" genoemd. Over het algemeen komt de werking in grote lijnen overeen met de wettelijke verdeling als hiervoor omschreven.

Gezien het feit dat de "oude" langstlevende testamenten nog onder het oude erfrecht zijn gemaakt, is het verstandig om de inhoud hiervan te laten controleren door een notaris. Vastgesteld moet worden of deze testamenten nog wel de beoogde uitwerking hebben. Verder is het belangrijk om vast te stellen of deze testamenten een testamentaire renteclausule met een "tenzij ..." bevatten. Deze bepaling zorgt voor de gewenste flexibiliteit bij de juridische en fiscale afwikkeling van een nalatenschap.

Wat is een tweetrapsmaking?

Een tweetrapsmaking is een specifieke bepaling in uw testament en kan in verschillende situaties worden toegepast. Hierna bespreken wij de tweetrapsmaking als instrument om bij het eerste overlijden successierechten te besparen.

In het op te stellen testament benoemt u in eerste instantie uw echtgenoot tot enig erfgenaam. Vervolgens bepaalt u dat, wanneer uw echtgenoot overlijdt, het van u geërfde en dan nog beschikbare vermogen in tweede instantie door uw kinderen als erfgenamen wordt verkregen. Bij een tweetrapsmaking beschikt u dus meerdere malen over uw nalatenschap. De tweede trap treedt automatisch in werking als de eerste trap is uitgewerkt.

Het grote verschil met de wettelijke verdeling en de langstlevende testamenten is dat bij een tweetrapsmaking de kinderen bij het eerste overlijden van een ouder géén erfgenaam zijn. De langstlevende echtgenoot is dan de enige erfgenaam. De kinderen erven pas van hun eerstoverledene ouder op het moment dat de tweede ouder overlijdt. De kinderen zijn dan dus erfgenaam in twee nalatenschappen tegelijk.

Door de tweetrapsmaking wordt gehandeld in strijd met de legitieme van de kinderen; de kinderen erven immers in eerste instantie niets uit de nalatenschap van hun eerstoverleden ouder. De kinderen zouden in principe hiertegen "in opstand" kunnen komen door een beroep te doen op hun legitieme, ware het niet dat het testament door middel van een expliciete bepaling hierover de langstlevende hier tegen beschermt.

Voorbeeld met financiële uitwerking

De werking van de wettelijke verdeling / langstlevende testamenten en de werking van de tweetrapsmaking zal aan de hand van een voorbeeld worden verduidelijkt.

Paul en Simone zijn getrouwd in gemeenschap van goederen. Zij hebben een zoon en een dochter. Het gemeenschappelijke vermogen van Paul en Simone bedraagt € 420.000,-- en is als volgt samengesteld:

Eigen woning	400.000
Spaargeld	<u>20.000</u>
Totaal	420.000

Paul overlijdt als eerste op 68 jarige leeftijd. Zeven jaar later overlijdt zijn echtgenote Simone, dan 74 jaar oud. In deze periode verandert het vermogen niet. De invloed van pensioenrechten wordt in het voorbeeld niet meegenomen.

Wettelijke verdeling / langstlevende testament

De nalatenschap van Paul bedraagt € 210.000,--. Simone en de twee kinderen zijn erfgenaam, ieder voor 1/3 gedeelte, dus voor € 70.000,--.

Door de werking van de wettelijke verdeling of van het langstlevende testament wordt Simone eigenaar van de woning en het spaargeld en krijgt zij een schuld aan de kinderen ter grootte van ieders erfdeel.

Simone heeft als echtgenote een vrijstelling van € 600.000,-- voor de erfbelasting en is dus over haar verkrijging van € 70.000,-- zeker geen erfbelasting verschuldigd.

De kinderen hebben een vrijstelling van € 19.000,-- en zijn dus wel erfbelasting verschuldigd. De hoogte van de erfbelasting is afhankelijk van de vraag of Simone over de schuld aan de kinderen rente verschuldigd is. Wanneer namelijk geen of slechts een lage rente is verschuldigd, wordt de vordering van de kinderen voor de erfbelasting op een lager bedrag gewaardeerd.

Wanneer wij er van uitgaan dat Simone over haar schuld aan de kinderen géén rente is verschuldigd, is ieder kind bij het eerste overlijden een bedrag van € 1.740,-- aan erfbelasting verschuldigd. In totaal moet dan dus € 3.480,-- aan erfbelasting worden betaald. Simone moet dit bedrag voorschieten.

Wanneer wij er van uitgaan dat Simone over haar schuld aan de kinderen de maximale fiscaal toegestane rente is verschuldigd, bedraagt de erfbelasting bij het eerste overlijden per kind € 5.100,--. In totaal moet dan € 10.200,-- aan de belastingdienst worden betaald. Simone moet dit bedrag voorschieten en teert flink in op het spaargeld.

Wanneer vervolgens Simone overlijdt, zijn de kinderen erfgenaam, ieder voor de helft.

De hoogte van de erfbelasting is wederom afhankelijk van de vraag of Simone rente was verschuldigd over de vorderingen van de kinderen.

Bij een renteloze vordering zijn de kinderen bij overlijden van Simone in totaal € 24.800,-- aan erfbelasting verschuldigd. Bij de maximale fiscale rente zijn de kinderen bij overlijden van Simone in totaal € 17.660,-- aan erfbelasting verschuldigd.

Tweetrapsmaking

Simone is in eerste instantie enig erfgenaam en verkrijgt dus per saldo € 210.000,--. Simone heeft een vrijstelling van € 600.000,-- en is dus geen erfbelasting verschuldigd.

De kinderen zijn bij het overlijden van Paul geen erfgenaam en zijn dus geen erfbelasting verschuldigd.

Bij het overlijden van Simone treedt de tweetrapsmaking van Paul in werking. Deze bepaalt dat de kinderen nu erfgenaam zijn van zijn nalatenschap. Op het moment van overlijden van Simone erven de kinderen dus ieder € 105.000,-- uit de nalatenschap van hun vader. Ieder is hierover een bedrag groot € 8.600,-- aan erfbelasting verschuldigd.

Daarnaast erven de kinderen de nalatenschap van hun moeder. Ook van haar erven zij ieder € 105.000,--, waarover zij ieder € 8.600,-- aan erfbelasting verschuldigd zijn.

Samenvatting berekeningen

	Wett. verd. geen rente	Wett. verd. hoge rente	Tweetraps- making
Eerste overlijden	3.480	10.200	0
Tweede overlijden	<u>24.800</u>	<u>17.660</u>	<u>34.400</u>
Totaal	28.280	27.860	34.400

Conclusies

Uit het voorbeeld blijkt dat een testament met een tweetrapsmaking fiscaal niet per definitie de meest voordelige oplossing is. In het voorbeeld is bij deze variant zelfs het hoogste bedrag aan erfbelasting verschuldigd.

Waarom geniet de tweetrapsmaking dan toch een toenemende populariteit? Dit komt door het feit dat bij het eerste overlijden in veel situaties in het geheel geén erfbelasting is verschuldigd. Dit is belangrijk wanneer het spaargeld beperkt is en dit zo veel mogelijk beschikbaar moet blijven voor de langstlevende echtgenoot. Het feit dat bij het tweede overlijden dan wat meer erfbelasting moet worden betaald, wordt vaak voor lief genomen. De kinderen krijgen dan immers de beschikking over het gehele vermogen en kunnen dit te gelde maken om de verschuldigde erfbelasting te voldoen.

Wanneer er voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn en het dus geen probleem is om bij het eerste overlijden al een (beperkt) bedrag te investeren in de erfbelasting, kan een flexibele rentebepaling in een "langstlevende testament" ook tot een besparing van erfbelasting leiden.

Hoe nu verder?

Met deze extra nieuwsbrief hebben wij bedoeld om de werking van de tweetrapsmaking nader aan u uit te leggen. Ook hebben wij aan de hand van een voorbeeld de financiële uitwerking van de diverse testamenten aan u getoond.

Uiteraard is iedere situatie, en dus ook die van u, weer anders. De uitwerking van de verschillende mogelijkheden is onder meer afhankelijk van de hoogte van het vermogen, het huwelijksvermogensregime, de leeftijd van de echtgenoten en de hoogte van de pensioenrechten. Als u meer wilt weten over uw specifieke situatie, neemt u dan gerust contact met ons op. Wij bekijken dan met u of (nieuwe) testamenten voor u zinvol zijn.

Testamenten altijd in de gaten houden!!

In zijn algemeenheid: **het is in alle gevallen van zeer groot belang dat u de inhoud van uw testamenten voortdurend in de gaten houdt.**

Een testament blijft "eeuwig" gelden, maar de inhoud daarvan hoeft door verandering van uw wensen, uw omstandigheden of door wetswijziging **niet** "eeuwig" up to date te zijn!

Als u geen testamenten heeft, is het extra belangrijk om zéker te weten dat na uw overlijden gebeurt wat u wilt.

U bent zonder meer van harte welkom om uw bestaande testamenten (of juist het niet hebben daarvan) op ons kantoor samen met ons aan uw wensen te toetsen. **U bent welkom!**

Met vriendelijke groet,

Wim Boelens en collega's

Notariskantoor Boelens - Delft

**Oude Delft 62
2611 CD Delft**

**Postbus 2882
2601 CW Delft**

tel. 015-2137050

notaris@boelens.net

Zie ook onze website: www.notarisboelens.nl

Alle rechten voorbehouden; kopiëren verboden.

Hoewel wij bij de samenstelling van deze nieuwsbrief uiterst zorgvuldig zijn geweest, staan wij niet in voor de gevolgen van eventuele onjuistheden in deze nieuwsbrief. Wij aanvaarden daarvoor geen enkele aansprakelijkheid.

Wilt u onze nieuwsbrief voortaan ontvangen?

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Stuurt u dan een mail naar notaris@boelens.net.

